

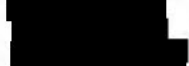
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Avans Hogeschool
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 90116
4800 RA Breda

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
64013456

Datum 29 mei 2026
Betreft Besluit macrodoelmatigheid Nieuwe Ad Technische Bedrijfskunde

Bijlagen
1

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzendsdatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht bestuur,

Met de brief van 8 april 2026, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op die datum, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo- associate degree-opleiding Technische Bedrijfskunde als bekostigde opleiding te verzorgen in 's-Hertogenbosch.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 12 mei 2026, kenmerk 2026-015, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de hbo- associate degree-opleiding Technische Bedrijfskunde als bekostigde opleiding te verzorgen in 's-Hertogenbosch.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2, eerste lid, van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag wel voldoet aan het behoeftecriterium, maar niet voldoet aan het ruimtecriterium.¹ Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het, als bijlage bij dit besluit meegestuurde, advies van de CDHO. U kunt tevens contact opnemen met de CDHO voor een toelichting op het advies.

¹ Artikel 6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Onze referentie
64013456

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de minister
Dr. mr. R. Letschert
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Contactgegevens CDHO

Postbus 85498
2508 CD Den Haag
070-8505300
www.cdho.nl
info@cdho.nl

Onderwerp

Nieuwe opleiding
Voltijd en duale hbo Associate degree
Technische Bedrijfskunde
Avans Hogeschool
's-Hertogenbosch

Kenmerk CDHO

2026-015

Kenmerk aanvrager

-

Datum

12 mei 2026

Geachte mevrouw Letschert,

Avans Hogeschool heeft een aanvraag ingediend om de nieuwe hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde als bekostigde voltijd- en duale opleiding in de gemeente 's-Hertogenbosch aan te mogen bieden. Hierbij ontvangt u het advies en de bijbehorende motivering van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) over deze aanvraag.

Advies CDHO

1. Bekostiging

De CDHO adviseert *negatief* te besluiten op het verzoek van Avans Hogeschool om de hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde als bekostigde opleiding te mogen verzorgen in de gemeente 's-Hertogenbosch. De CDHO concludeert dat uit de gegevens die de aanvrager heeft aangeleverd niet blijkt dat er ruimte bestaat om de voorgenomen opleiding aan te bieden. Om die reden is bij criterium b negatief geoordeeld over de ruimte in het landelijk aanbod voor de voltijd- en duale variant.

Omdat de CDHO negatief adviseert over de bekostiging van de opleiding, brengt zij geen advies uit over de RIO- en ISCED-indeling.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

KEvanKammen

K.E. van Kammen
Voorzitter CDHO

Algemene informatie over de aanvraag

Omschrijving van de opleiding

De aanvrager wil de opleiding Technische Bedrijfskunde in de gemeente 's-Hertogenbosch verzorgen. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree van 120 studiepunten die de aanvrager in voltijd- en in duale vorm wil aanbieden. De aanvrager wil de opleiding in het RIO-onderdeel 'Techniek' laten opnemen. Er is geen voorstel gedaan voor de indeling in een ISCED-rubriek.

De opleiding leidt studenten op tot professionals die opereren op het snijvlak van techniek en bedrijfsvoering. Studenten leren hoe zij operationele processen binnen technische organisaties kunnen verbeteren, coördineren en aansturen. De opleiding kent een profilering op vier maatschappelijke en technologische thema's: (1) Smart Industry, (2) Duurzaamheid, (3) Artificial Intelligence en (4) Energietransitie.

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een mbo-4-, havo- of vwo-diploma. De aanvrager verwacht een jaarlijkse instroom van 22 studenten voor de voltijdvariant en dertien voor de duale variant.

Afgestudeerden van de voorgenomen opleiding kunnen onder andere de functies (1) planner, (2) werkvoorbereider, (3) projectcoördinator, (4) teamleider en (5) onderhoudsspecialist in de technische sector uitoefenen.

Afstemming

De aanvrager heeft allereerst intern afgestemd met de opleidingscoördinatoren van de hbo bachelor Technische Bedrijfskunde en de hbo Associate degrees Engineering en Logistiek. Daarnaast heeft zij afgestemd met Fontys Hogeschool op bestuurlijk niveau op 13 mei 2024. Verdere afstemming heeft plaatsgevonden in de periode oktober-november 2024 en in november 2025. Fontys Hogeschool heeft tijdens deze gesprekken aangegeven geen bezwaar te hebben tegen het vormgeven van de beoogde opleiding in de gemeente 's-Hertogenbosch. De aanvrager heeft verder afstemming gezocht met het Koning Willem I College, dat mbo-opleidingen op het gebied van techniek aanbiedt in de regio's rondom 's-Hertogenbosch.

De aanvrager geeft aan dat het voornemen om de hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde aan te vragen is afgestemd met andere hogescholen. De Hogeschool Utrecht en Zuyd Hogeschool hebben aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de komst van de opleiding. De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen heeft aangegeven nog geen uitspraken te kunnen doen over de mogelijke effecten van de vestiging van de opleiding in 's-Hertogenbosch. De aanvrager en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen zullen hierover in gesprek blijven.

Analyse verwant aanbod

De CDHO vindt met de aanvrager de hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde (aangeboden door zeven instellingen) sterk verwant aan de voorgenomen opleiding. De CDHO vindt daarnaast met de aanvrager de nog niet gestarte hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde van Fontys

Hogeschool (vestigingsplaats Tilburg) en van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (voltijdvariant) sterk verwant.

Verder vindt de CDHO met de aanvrager de volgende hbo Associate degrees zijdelings verwant:

1. Engineering (aangeboden door zes instellingen)
2. Logistiek (aangeboden door zes instellingen)
3. Civiele Techniek Projectvoorbereiding en -realisatie (aangeboden door één instelling)

De CDHO vindt ook de hbo Associate degree Logistiek Management (aangeboden door twee instellingen) zijdelings verwant aan de voorgenomen opleiding. De CDHO vindt deze opleiding zijdelings verwant omdat de inhoud, de instroomdoelgroep en het beroepsprofiel ten dele overlappen met de voorgenomen opleiding.

De CDHO vindt de hbo Associate degrees Bedrijfskunde (aangeboden door zes instellingen) en Management (aangeboden door vijf instellingen) die door de aanvrager zijn betrokken nauwelijks verwant aan de voorgenomen opleiding.

De CDHO vindt in dit geval de door de aanvrager genoemde onbekostigde opleidingen onvoldoende verwant omdat deze niet onder vergelijkbare condities worden aangeboden.

In de afgelopen vijf jaar schommelde de instroom in de verwante voltijdopleidingen rond de 400 studenten. De instroom in de duale opleidingen schommelde rond de 50 studenten (zie Bijlage 2).

Motivering van het bekostigingsadvies¹

Er is een arbeidsmarktbehoefte aangetoond zoals bedoeld in criterium a²

De CDHO concludeert dat de aanvrager een behoefte aan nieuwe medewerkers met het profiel van de voorgenomen opleiding heeft aangetoond.

Een algemene arbeidsmarktbehoefte aan technisch personeel is aangetoond³

De ROA-prognoses geven een vrij positief beeld

De CDHO stelt vast dat de ROA-prognoses een vrij positief beeld geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. De CDHO overweegt hierbij het volgende:

- De door de aanvrager betrokken beroepsgroep 'productieleiders industrie en bouw' is relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor een substantieel deel van de beroepen binnen deze beroepsgroep, zoals toezichthoudend personeel in de industrie en toezichthoudend personeel in de bouwnijverheid. ROA verwacht

¹ De CDHO betreft bij dit advies alleen gegevens die zijn aangeleverd door de aanvrager, tenzij anders vermeld.

² Art. 6 lid 1 sub a in samenhang met lid 2 van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod 2023

³ De CDHO betreft ambtshalve de arbeidsmarktprognoses in het AIS van het ROA (<https://roastatistics.shinyapps.io/AISot2030>) en de gegevens van het UWV (www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards). De CDHO hanteert altijd de meest actuele gegevens.

voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening en een verdere verkrapping van de arbeidsmarkt.

- De door de aanvrager betrokken beroepsgroep 'transportplanners en logistiek medewerkers' is relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor een substantieel deel van de beroepen binnen deze beroepsgroep, zoals werkvoorbereiders, productieplanners en orderbegeleiders en logistiek medewerkers, medewerkers materiaal-, voorraadplanning en -beheer. ROA verwacht voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening en een verdere verkrapping van de arbeidsmarkt.
- De door de aanvrager betrokken beroepsgroep 'managers productie' is ten dele relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding alleen in aanmerking komen voor functies binnen deze beroepsgroep die gericht zijn op de technische sector. ROA verwacht voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening en een aanhoudende krappe arbeidsmarkt.
- De door de aanvrager betrokken beroepsgroep 'bedrijfskundigen en organisatieadviseurs' is ten dele relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding alleen in aanmerking komen voor functies binnen deze beroepsgroep die gericht zijn op technische bedrijfskunde. ROA verwacht voor deze beroepsgroep vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening en een beweging van de arbeidsmarkt richting evenwicht.
- De overige door de aanvrager betrokken beroepsgroepen zijn niet relevant omdat de voorgenomen opleiding studenten niet opleidt voor beroepen in deze beroepsgroepen.
- ROA's opleidingstypen zijn niet relevant omdat er geen sterk verwante opleidingen in zijn opgenomen. Het door de aanvrager betrokken opleidingstype 'bachelor management, bedrijfs- en personeelswetenschappen' is niet relevant omdat hier slechts één sterk verwante opleiding in is opgenomen (de hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde) naast een groot aantal niet en nauwelijks verwante opleidingen.

De arbeidsmarktinformatie van het UWV geeft een vrij positief beeld

De CDHO concludeert dat de behoefte aan werknemers in de beroepsgroepen 'productieleiders industrie en bouw', 'transportplanners en medewerkers logistiek' en 'managers productie' onverminderd groot is. De UWV-spanningsindicator typeert de spanning van deze beroepsgroepen landelijk in de laatste vier kwartalen overwegend als "zeer krap". Dit geeft een indicatie van een grote arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. In de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant is de spanning van deze beroepsgroepen in dezelfde periode eveneens overwegend als "zeer krap" getypeerd. De CDHO concludeert dat de behoefte aan werknemers in de beroepsgroep 'bedrijfskundigen en organisatieadviseurs' vrij groot is. De UWV-spanningsindicator typeert de spanning van deze beroepsgroep zowel landelijk als in de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant in de laatste vier kwartalen als "krap". Dit is in lijn met de algemene krapte op de arbeidsmarkt.

Verder concludeert de CDHO dat het Dashboard Online Vacatures laat zien dat in de laatste vier kwartalen het aantal maandelijks vacatures voor de (ten dele) relevante beroepsgroepen 'transportplanners en medewerkers logistiek' is toegenomen van 9.655 naar 10.213 vacatures, voor 'productieleiders industrie en bouw' van 2.710 naar 3.266 vacatures, voor 'managers productie' van

1.307 naar 1.453 vacatures en voor 'bedrijfskundigen en organisatieadviseurs' van 2.384 naar 3.217 vacatures.

In de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant is het aantal maandelijkse vacatures in de afgelopen vier kwartalen voor de relevante beroepsgroepen 'transportplanners en medewerkers logistiek' gedaald van 496 naar 439 vacatures en voor 'productieleiders industrie en bouw' van 166 vacatures naar 111 vacatures. Het aantal maandelijkse vacatures voor de ten dele relevante beroepsgroepen 'bedrijfskundigen en organisatieadviseurs' is in de afgelopen vier kwartalen toegenomen van 109 naar 150 vacatures en voor 'managers productie' gedaald van 72 naar 62 vacatures.

De CDHO stelt vast dat het rapport 'Kansrijke beroepen' van het UWV⁴ duidelijk maakt dat onder meer de beroepen 'werkvoorbereider', 'calculator' en 'technisch tekenaar' als kansrijk zijn aangemerkt. Ook in het rapport over de regio Noordoost-Brabant worden deze beroepen als kansrijk omschreven. Deze bron geeft daarmee blijk van goede arbeidsmarktkansen voor beroepen waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding voor in aanmerking komen.

De CDHO concludeert verder dat de arbeidsmarktbehoefte aan personeel in de techniek-, industrie- en energiesector structureel groot is. Dit blijkt uit de Arbeidsmarktprognose 2025-2027⁵ die een bescheiden banengroei prognosticeert en verwacht dat er veel vacatures zullen ontstaan door de grote vervangingsvraag van personeel dat met pensioen gaat of van baan wisselt. Uit een interview⁶ met de voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie (NVDE) komt daarnaast naar voren dat behoefte bestaat aan technisch geschoold personeel om de energietransitie uit te kunnen voeren. Uit een door de NVDE uitgevoerd onderzoek uit 2021 blijkt dat tussen 23.000 en 28.000 extra vakmensen nodig zijn om de transitie uit te voeren. Voor elke baan die in de fossiele sector verdwijnt, komen er naar schatting zeven banen in de duurzame energiesector bij. De tekorten worden versterkt door vergrijzing en een daling van het aantal techniekstudenten. De CDHO constateert dat uit deze bronnen een algemene behoefte aan personeel in de techniek en energiesector naar voren komt, maar dat deze geen blijk geeft van een specifieke behoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding.

De overige algemene arbeidsmarktgegevens geven een vrij positief beeld

De CDHO laat de gegevens uit de Nationale Beroepengids buiten beschouwing aangezien deze gebaseerd zijn op de hierboven besproken Spanningsindicator van het UWV.

De CDHO constateert dat uit een aantal bronnen naar voren komt dat zowel landelijk als regionaal behoefte bestaat aan technisch geschoold personeel. De voorgenomen opleiding kan tegemoetkomen aan deze behoefte. In de 'Human Capital Agenda'⁷ wordt het belang van technische opleidingen onderstreept. Ook in een artikel van Berenschot⁸ wordt benadrukt dat er een groeiende behoefte is aan technici op onder meer hbo-niveau met vaardigheden op het gebied van procesoptimalisatie, data-analyse, projectmatig werken en communicatie. Verder wordt door de Rijksoverheid⁹ gesteld dat binnen het Ministerie van Defensie een groeiende vraag bestaat naar

⁴ Het rapport 'Kansrijke beroepen 2025-2026' (UWV 2025).

⁵ Het rapport 'Arbeidsmarktprognose 2025-2027' (UWV 2025, p. 1)

⁶ Het webartikel 'Drie oplossingen voor personeelstekorten in de energiesector' (UWV, 11 augustus 2022)

⁷ De agenda 'Human Capital Topsectoren 2024-2027 – Meer met Minder' (Topsector Energie 2024, p. 5)

⁸ Het artikel '7 inzichten in de energietransitie' (Berenschot, 29 augustus 2024)

⁹ Het artikel 'Meer defensiepersoneel in 2030' (Rijksoverheid 2025)

technisch en bedrijfskundig opgeleid personeel. In het kader van de uitbreiding van de krijgsmacht wil Defensie het personeelsbestand uitbreiden tot 100.000 medewerkers in 2030, met bijzondere aandacht voor technisch personeel op mbo- en hbo-niveau. Ten slotte wordt op de website van Sterk Techniek Onderwijs¹⁰ gesteld dat dat er in vrijwel alle regio's sprake is van een structurele krapte op de technische arbeidsmarkt. Met name voor functies die technische en bedrijfskundige vaardigheden combineren staan veel vacatures open. Daar sluit de aangevraagde opleiding op aan.

De CDHO constateert dat ook op regionaal niveau behoefte bestaat aan technisch geschoold personeel. In de meest recente 'Uitvoeringsagenda Economie, Kennis & Talentontwikkeling'¹¹ van de provincie Noord-Brabant wordt gesteld dat de regio kampt met een structureel tekort aan technisch talent en dat dit de industriële concurrentiekracht en de uitvoerbaarheid van de energietransitie belemmert. De provincie Noord-Brabant zet daarom intensief in op een leven lang ontwikkelen en bij- en omscholingstrajecten en het versterken van de aansluiting tussen middelbaar beroepsonderwijs en hbo Associate degrees op de technische arbeidsmarkt. De 'Regio Deal Noordoost-Brabant II'¹² sluit hierop aan. Deze Regio Deal is gericht op een samenwerking vanuit overheid, onderwijs en bedrijfsleven gericht op een veerkrachtige regionale arbeidsmarkt. Uit de Regio Deal komt naar voren dat technisch geschoold personeel een belangrijke rol kan spelen bij het behalen van de energietransitie doelstellingen en de verdere verduurzaming en digitalisering van de regionale maakindustrie.

Een specifieke behoefte aan nieuwe medewerkers is aangetoond

De CDHO constateert dat de aanvrager een specifieke regionale behoefte aan nieuwe medewerkers met het profiel van de voorgenomen opleiding heeft aangetoond. Dit blijkt uit een (1) vacatureanalyse, (2) interviews met regionale werkgevers en (3) een werkgeversenquête.

De vacatureanalyse¹³ die Lexnova heeft uitgevoerd in opdracht van de aanvrager geeft blijk van een landelijke en regionale arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. De CDHO vindt het onderzoek valide, navolgbaar en grotendeels relevant. Het onderzoeksbureau heeft alleen vacatures van directe werkgevers in de analyse meegenomen en vijftien relevante voorbeeldvacatures toegevoegd. Het onderzoeksbureau heeft zowel vacatures op mbo-/hbo-niveau als op hbo-niveau betrokken. De CDHO heeft alleen vacatures op hbo-niveau betrokken in haar beoordeling. Voor de vacatureanalyse is het vacatureaanbod in de periode 20 september 2020 tot en met 19 september 2025 onderzocht op de vacaturewebsite Jobfeed. In de onderzoeksperiode stonden er landelijk totaal 9.899 vacatures op hbo-niveau open. In het jaar voorafgaand aan de peildatum stonden er landelijk totaal 1.771 vacatures op hbo-niveau open. Het totaal aantal vacatures op zowel mbo-/hbo-niveau als hbo-niveau is toegenomen van circa 1600 vacatures in 2020/2021 tot circa 2200 vacatures in 2024/2025. De meeste vacatures stonden in de onderzoeksperiode open voor de functies (1) maintenance engineer (n=168), (2) projectleider (n=143), (3) sales engineer (n=137) en (4) projectmanager (n=124).

In de afgelopen vijf jaar stonden er in totaal 2.272 vacatures open in de provincie Noord-Brabant,

¹⁰ <https://www.sterktechniekonderwijs.nl/tools/regioportretten-2024-2025/>

¹¹ Het rapport 'Onderweg naar een toekomstbestendige economie – Uitvoeringsagenda Economie, Kennis & Talentontwikkeling 2024-2027 Provincie Noord-Brabant' (Provincie Noord-Brabant 2024, p. 27 e.v.)

¹² Het rapport 'Regio Deal Noordoost-Brabant II' (Rijksoverheid 2025)

¹³ De 'Rapportage Vacatureanalyse Macrodoelmatigheidsonderzoek Ad Technische Bedrijfskunde Avans Hogeschool' (Lexnova 2025)

waarvan 2.034 op hbo-niveau. Er werden in de regio Noordoost-Brabant 531 vacatures op hbo-niveau aangeboden. In het jaar voorafgaand aan de peildatum zijn 383 vacatures geplaatst in de provincie Noord-Brabant, waarvan 336 op hbo-niveau. Er stonden 115 vacatures open in de regio Noordoost-Brabant.

De CDHO constateert dat de tien interviews¹⁴ die Lexnova heeft afgenomen met potentiële werkgevers blijken geven van een regionale arbeidsmarktbehoefte aan nieuwe medewerkers met het profiel van de voorgenomen opleiding. De CDHO vindt het onderzoek valide, navolgbaar en relevant en baseert dit op de volgende analyse.

De interviews zijn afgenomen in de periode juni tot en met september 2025. Transcripten¹⁵ van de interviews zijn aan het onderzoek toegevoegd. Alle geïnterviewden hebben een functie die hen in staat stelt om gezaghebbende uitspraken te doen over het aannamebeleid binnen de eigen organisatie. De geïnterviewden zijn overwegend positief over de voorgenomen opleiding. Negen van hen geven aan (mogelijk) een behoefte te hebben aan nieuwe medewerkers. Zes mensen hebben de behoefte gekwantificeerd. De totale behoefte bestaat uit minimaal 27 en maximaal 43 nieuwe medewerkers per jaar.

De CDHO constateert daarnaast dat zeven van de tien geïnterviewden behoefte hebben aan nieuwe medewerkers op basis van de duale variant van de beoogde opleiding. Twee respondenten hebben de behoefte gekwantificeerd en geven aan op jaarbasis één tot drie medewerkers nodig te hebben die de opleiding in duale vorm volgen.

De CDHO stelt vast dat de werkgeversenquête¹⁶ die Lexnova heeft uitgevoerd blijkt geeft van een geringe arbeidsmarktbehoefte aan nieuwe medewerkers van de beoogde opleiding. De CDHO vindt het onderzoek valide, navolgbaar en relevant. De CDHO baseert dit op de volgende analyse.

De enquête is uitgezet tussen september en oktober 2025 en is ingevuld door 50 respondenten. Alle respondenten hebben uitdrukkelijk aangegeven (mede)verantwoordelijk te zijn voor het aannamebeleid binnen hun organisatie. Alle respondenten zijn werkzaam voor een voor de voorgenomen opleiding relevante organisatie. De meeste organisaties hebben tien tot negentien medewerkers (26%) of 20 tot 49 medewerkers (24%). Het grootste deel van de respondenten werkt voor een organisatie die in Noord-Brabant is gevestigd (90%), gevolgd door Zuid-Holland (8%) en Zeeland (2%). 96% van de respondenten geeft aan het profiel van de opleiding (zeer) aansprekend te vinden en 56% van de respondenten geeft aan in de komende twee jaar behoefte hebben aan nieuwe medewerkers die de voorgenomen opleiding hebben afgerond. De totale behoefte van deze 28 respondenten is minimaal 29 en maximaal 64 nieuwe medewerkers in de komende twee jaar.

De CDHO stelt verder vast dat 58% van de respondenten behoefte heeft aan nieuwe medewerkers op basis van de duale variant van de opleiding. De 29 respondenten die deze behoefte hebben gekwantificeerd geven aan in de komende twee jaar behoefte te hebben aan minimaal 32 en maximaal 53 duale medewerkers.

¹⁴ De 'Rapportage Werkgeversinterviews: Macrodoelmatigheidsonderzoek Ad Technische Bedrijfskunde - Avans Hogeschool' (Lexnova 2025)

¹⁵ De 'Transcripten werkgeversinterviews (jun. '25 - okt. '25): Ad Technische Bedrijfskunde - Avans Hogeschool' (Lexnova 2025)

¹⁶ De 'Rapportage Werkgeversenquête: Macrodoelmatigheidsonderzoek Ad Technische Bedrijfskunde - Avans Hogeschool' (Lexnova 2025)

Er is geen ruimte binnen het bestaande opleidingsaanbod zoals bedoeld in criterium b¹⁷

De CDHO concludeert dat er onvoldoende ruimte is om de hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde binnen het bekostigde domein vorm te geven omdat er al voldoende bestaande opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

De noodzaak voor de nieuwe opleiding is niet aangetoond

De hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde past binnen het bestaande opleidingsaanbod

De CDHO constateert dat de voorgenomen opleiding inhoudelijk niet zo afwijkt van de bestaande opleidingen dat de gewenste vernieuwing in de vorm van een nieuwe opleiding noodzakelijk is.

De CDHO concludeert dat de aanvrager zelf nog geen hbo Associate degree aanbiedt op het gebied van (technische) bedrijfskunde, waardoor de voorgenomen opleiding niet vormgegeven kan worden binnen één van de bestaande opleidingen. De aanvrager biedt in 's-Hertogenbosch de zijdelings verwante hbo Associate degrees Engineering en Logistiek aan, maar deze opleidingen richten zich deels op een ander inhoudelijk domein of beroepsperspectief en/of een andere doelgroep.

De CDHO stelt vast dat vijf andere bekostigde instellingen de hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde aanbieden. De CDHO constateert dat Fontys Hogeschool de hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde in deeltijdvorm aanbiedt in Eindhoven en dat recentelijk de voltijdvariant van de opleiding in Tilburg is gestart. De aanvrager stelt dat Fontys Hogeschool tijdens de afstemmingsgesprekken heeft aangegeven dat zij niet voornemens is om ook een hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde in 's-Hertogenbosch aan te gaan bieden. Echter, de CDHO stelt vast dat de opleiding al in Tilburg en in Eindhoven, dus op geringe afstand van 's-Hertogenbosch, wordt aangeboden.

De aanvrager heeft ter ondersteuning van het argument dat er ruimte in het bestaande opleidingsaanbod voor de voorgenomen opleiding bestaat, een overzicht geleverd van de herkomst van Avans-studenten die een (technische) Ad-opleiding volgen in 's-Hertogenbosch.¹⁸ Daarnaast heeft zij een lijst aangeleverd van de gemeenten waar de deelnemers aan voorlichtingsactiviteiten wonen.¹⁹

De CDHO stelt vast dat deze gegevens uitsluitend betrekking hebben op de instroom en potentiële instroom in opleidingen van Avans zelf. Er is geen informatie aangeleverd over de herkomst van studenten die bij Fontys studeren. Uit de gegevens blijkt niet dat Fontys Hogeschool haar instroom vrijwel uitsluitend uit Zuidoost-Brabant betreft, noch dat Avans Hogeschool hoofdzakelijk instroom uit Noordoost-Brabant aantrekt. Van alle studenten die een Ad-opleiding aan Avans Hogeschool volgen komt 73% uit de provincie Noord-Brabant. Van de instroom uit de provincie Noord-Brabant komt iets minder dan de helft uit Noordoost-Brabant (45%). Voor studenten die een technische Ad-opleiding volgen geldt dat 54% afkomstig is uit Noordoost-Brabant. De CDHO stelt verder vast dat de gegevens met betrekking tot de herkomst van studenten die zich hebben ingeschreven voor voorlichtingsactiviteiten, gelet op het voorlopige karakter, geen blijk geven van een beperkte reisbereidheid van (toekomstige) studenten tussen de gemeenten Tilburg, 's-Hertogenbosch en

¹⁷ Art. 6 lid 1 sub b in samenhang met leden 3 en 4 van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod 2023

¹⁸ Bijlage 11 en 12 van het aanvraagdossier

¹⁹ Bijlage 13 van het aanvraagdossier

Eindhoven. Hiermee toont de aanvrager niet aan dat het noodzakelijk is om de voorgenomen opleiding in 's-Hertogenbosch te vestigen.

De arbeidsmarktbehoefte wordt onvoldoende bediend door het bestaande opleidingsaanbod

De CDHO constateert dat, wanneer de instroom in de verwante opleidingen wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte, er onvoldoende studenten worden opgeleid om in de behoefte te voorzien.

Vestiging in 's-Hertogenbosch heeft waarschijnlijk negatieve effecten op de landelijke spreiding

De CDHO stelt vast dat de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod waarschijnlijk negatief wordt beïnvloed als de voorgenomen opleiding wordt gevestigd in de gemeente 's-Hertogenbosch. De CDHO overweegt hierbij dat de sterk verwante opleiding Technische Bedrijfskunde van Fontys Hogeschool in de gemeenten Eindhoven en Tilburg op zeer geringe reisafstand is gevestigd van de voorgenomen opleiding. Vestiging van de voorgenomen opleiding in de gemeente 's-Hertogenbosch kan de instroom in die opleidingen negatief beïnvloeden, met name de instroom in de net gestarte hbo Ad Technische Bedrijfskunde in Tilburg.

De hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde sluit aan bij het instellingsprofiel van de aanvrager

De CDHO stelt vast dat de aanvrager in haar strategisch beleidsplan²⁰ de ambitie uitspreekt om studenten op te leiden tot wendbare, toekomstgerichte professionals. De hbo Ad Technische Bedrijfskunde is inhoudelijk verbonden met het Centre of Expertise Brede Welvaart en Nieuw Ondernemerschap en sluit aan bij lectoraten zoals Improving Business en Smart Energy. Studenten worden opgeleid om bij te dragen aan duurzame bedrijfsvoering, procesoptimalisatie en technologische innovatie.

De CDHO vindt met de aanvrager dat de opleiding ook aansluit op de profielen van andere instellingen. De CDHO ziet echter geen zwaarwegende redenen om te concluderen dat de voorgenomen opleiding beter aansluit op het profiel van een andere instelling. De CDHO constateert met de aanvrager dat Fontys Hogeschool zich binnen de hbo Associate degree Technische Bedrijfskunde vooral profileert op het thema automotive, terwijl de aanvrager zich specifiek richt op de thema's energietransitie en duurzaam ondernemerschap.

²⁰ Het instellingsplan 'Avans Ambitie 2025 – Wendbaar & Veerkrachtig' (Avans Hogeschool 2020)

Bijlage 1: juridische grondslag en procedure**Beoordelingskader**

Dit advies is gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht, artikel 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023.

Procedure

De CDHO heeft de aankondiging van deze aanvraag in maart 2025 gepubliceerd op haar website (A25-036).

De CDHO heeft het dossier voor deze aanvraag op 8 april 2026 ontvangen. Op 9 april 2026 heeft de CDHO de aanvraag op haar website gepubliceerd. Naar aanleiding hiervan zijn er geen zienswijzen ingediend.

Bijlage 2: instroom verwante hbo Associate degrees (Bron: DUO)

Opleiding	Instelling	'20-'21			'21-'22			'22-'23			'23-'24			'24-'25		
		VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU
Technische Bedrijfskunde (80020)	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle		42			51			49	10		41	10		40	14
	De Haagse Hogeschool (27UM), Delft														14	
	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven		71			62			50			55			55	
	HZ University of Applied Sciences (21MI), Vlissingen		23			22			12			18			16	
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem		8			9			11			16			11	
Engineering (80091)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	35			30			42			38			42		7
	Avans Hogeschool (07GR), Breda		27			77			74			69			105	
	Avans Hogeschool (07GR), Roosendaal	36			29			32			23			28		
	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven							20			26			22		
	Fontys Hogeschool (30GB), Venlo		18			12			14			14			4	
	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Dordrecht							5	10		6	9		10	5	
	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam	41	44		36	33		29	30		27	22		29	26	
	Hogeschool Utrecht (25DW), Amersfoort				19	12		22	10		25	5		25	8	
	Saxion Hogeschool (23AH), Enschede		6			18			20			30			70	
	Zuyd Hogeschool (25JX), Heerlen								19			13			11	
Logistiek (80148)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	64			46			78			70		15	43		12
	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle		5	15		11	13		10	16		14	15	15	9	7
	Fontys Hogeschool (30GB), Venlo														8	
	HZ University of Applied Sciences (21MI), Roosendaal	30			21			13			13			15		

	HZ University of Applied Sciences (21MI), Vlissingen							11			9				
	Hogeschool Inholland (27PZ), Dordrecht						6	2		6	9			7	
	Hogeschool Inholland (27PZ), Haarlem	44			29		16			31			7		
	Hogeschool van Amsterdam (28DN), Amsterdam				41	22	46	21		39	11		35		
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem		26	27		29	32		35	35		21	28		22 27
Logistiek Management (80133)	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam	166	56		111	73		105	58		83	59		69	54
Ad Logistiek Management (80133)	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Dordrecht						6	13							
	Hogeschool Utrecht (25DW), Amersfoort	36			27		20	4		23	10		21	9	
Civiele Techniek Projectvoorbereiding en -realisatie (80016)	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem		44			40		49			38			49	
Totaal Eerstejaarsinstroom		452	370	42	389	471	45	440	502	61	410	463	68	361	523 67